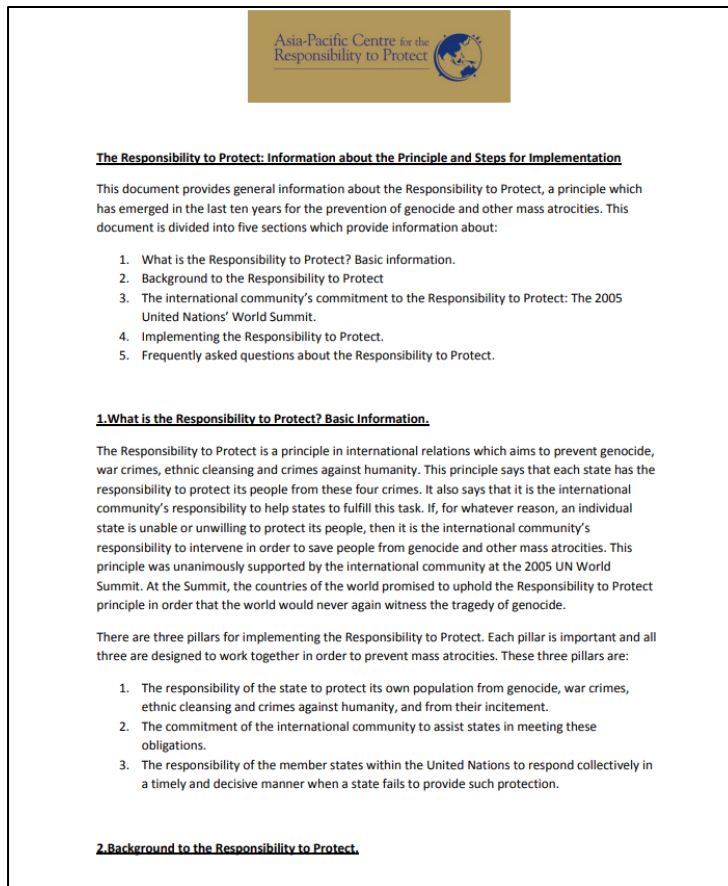

ASIA PACIFIC CENTRE - RESPONSIBILITY TO PROTECT

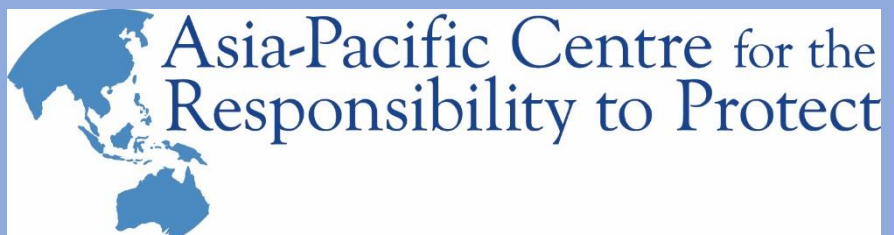

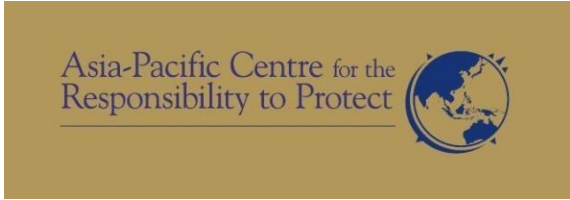
INFORMAL BURMESE TRANSLATION – THE 'R2P PRIMER'

Acknowledgement

This is an informal translation of the 'R2P Primer', which was supported by the Asia Pacific Centre for the Responsibility to Protect (APR2P). Our translations aim to support countries in the Asia Pacific to improve early warning and monitoring for risk assessments for atrocity crimes. All reasonable efforts have been made to ensure this is an accurate translation. The Burmese version is a translation of the original in English for information purposes only. In case of a discrepancy, the English original will prevail.

August 2021

ကာကွယ်ရန် တာဝန် (အာရုံတူးပီ)။ အခြေခံ ဥပဒေများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အဆင့်များအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များ။

ဤစာတမ်းသည် ကာကွယ်ရန် တာဝန် (အာရုံတူးပီ) နှင့် ပတ်သက်သည့် အထွေထွေ အချက်အလက်များကို ဖော်ပြထားသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်နှစ်အတွင်းက လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြားသော ကြီးမားများပြားလှသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ကာကွယ်တားဆီးရန်အတွက် ထွက်ပေါ်လာသည့် အခြေခံ ဥပဒေဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းကို အပိုင်း ငါးပိုင်းခွဲထားပြီး အောက်ပါ အချက်အလက်များကို ပေးသည်။

- ၁။ ကာကွယ်ရန် တာဝန် (R2P) ဆိုတာ ဘာလဲ။ အခြေခံ အချက်အလက်များ။
- ၂။ ကာကွယ်ရန် တာဝန် ၏ နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်း။
- ၃။ ကာကွယ်ရန် တာဝန် အပေါ် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ ကတိကဝတ်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ ထိပ်သီး ညီလာခံ။
- ၄။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- ၅။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးလေ့ရှိသော မေးခွန်းများ။

၁။ ကာကွယ်ရန် တာဝန် ဆိုတာ ဘာလဲ။ အခြေခံ အချက်အလက်များ။

ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးစု ရှင်းလင်းရေး နှင့် လူသား မျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများကို ကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်ထားသော နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး ဥပဒေ တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဤဥပဒေက နိုင်ငံ အစိုးရတိုင်းသည် ၎င်း၏ ပြည်သူများကို ထိုရာဇဝတ်မှု လေးမျိုးမှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ပြောသည်။ ၎င်းက ထို လုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်စေရေးအတွက် အစိုးရများကို ကူညီပေးရန်မှာ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်ဖြစ်သည်ဟုလည်း ပြောသည်။ မည်သည့် အကြောင်းရင်းကြောင့်ဖြစ်စေ အကယ်၍ အစိုးရ တစ်ရပ်သည် ၎င်း၏ ပြည်သူများအား ကာကွယ်မှု မပေးနိုင်လျှင် သို့မဟုတ် ကာကွယ်ပေးလိုခြင်းမရှိလျှင် ထိုအချိန်တွင် ပြည်သူများကို လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများမှ ကယ်တင်ရန် ကြားဝင်ဖြေရှင်းရန်မှာ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်ဖြစ်လာသည်။ ဤအခြေခံ ဥပဒေကို ၂၀၀၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ထိပ်သီးညီလာခံတွင် ကန့်ကွက်သူမရှိ တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ ထိပ်သီးညီလာခံတွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးက ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖွယ်ရာ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုကို ကမ္ဘာကြီးအနေဖြင့် မည်သည့်အခါမျှ ထပ်မံလျက် မမြင်တွေ့ရစေရန် ကာကွယ်ရန် တာဝန် အခြေခံ ဥပဒေကို ကိုင်စွဲရန် ကတိပြုခဲ့ကြသည်။

ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုရှိသည်။ မဏ္ဍိုင်တစ်ခုချင်းသည် အရေးကြီးပြီး အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် အတူတကွ အလုပ်လုပ်ကြရန် မဏ္ဍိုင်များအားလုံးကို ဒီဇိုင်း ရေးဆွဲထားသည်။ အဆိုပါ မဏ္ဍိုင်များမှာ-

- ၁။ နိုင်ငံအစိုးရတစ်ရပ်က ၎င်း၏ ပြည်သူများအား လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းရေးနှင့် လူမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ယင်းတို့အား လှုံ့ဆော်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်။
- ၂။ ထိုတာဝန်များ ကျေပွန်စေရန်အတွက် နိုင်ငံအစိုးရများကို နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက ကူညီပံ့ပိုးရန် ကတိကဝတ်
- ၃။ ထိုကဲ့သို့သော ကာကွယ်မှုမျိုးကို ပေးရန် အစိုးရ တစ်ရပ်က ပျက်ကွက်သည့် အခါ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရှိ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများသည် အချိန်မှီနှင့် ပြတ်သားသော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် စုပေါင်းတုံ့ပြန်ကြရန် တာဝန်။

၂။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်၏ နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်း

နှစ်ဆယ်ရာစုသည် “လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု ရာစု” ဖြစ်ခဲ့သည်။ သန်းဆယ်နှင့် ချီသော လူများသည် ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်အပေါ် ဆန့်ကျင်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ၊ နှင့် လူမျိုးစု ရှင်းလင်းခြင်းဟု ခေါ်သော ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်သည့် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊

နှိပ်စက်ခြင်း၊ အစာငတ်မွတ်ခြင်း၊ နှင့် သေသည်အထိ အလုပ်ခိုင်းခံရခြင်း တို့ ခံခဲ့ရသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် အာမေရိန်းယန်းတို့၏ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုတွင် လူပေါင်း တစ်သန်းကျော်ကို သေဆုံးခဲ့သည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် နာဇီ အုပ်ချုပ်မှုက ဂျူးလူမျိုး ခြောက်သန်း သာမက သန်းနှင့် ချီသော စစ်သို့ပန်းများနှင့် ဂျစ်ပစ်များ အပါအဝင် လူပေါင်း ဆယ့်တစ်သန်းကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ပိုပေါ့၏ ခမာနီ အုပ်စု အုပ်ချုပ်မှု အောက်တွင် လူ နှစ်သန်းနီးပါး သေဆုံးခဲ့သည်။ အခြားသော နိုင်ငံအများအပြားတွင်လည်း အရပ်သားများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သတ်ဖြတ်ခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဝူတီမာလာနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တို့ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် အဆုံးတွင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက “ထပ်မဖြစ်စေရ” ဟု ပြောသည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ စတင်သော အခါ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား အစုလိုက်အပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ကျူးလွန်ခြင်းကို မည်သည့်အခါမျှ ခွင့်ပြုတော့မည် မဟုတ်ဟု ပြောခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤကတိကဝတ်များ မပြည့်ဝနိုင်ခဲ့ပါ။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် ဘော့စနီးယားနှင့် ရဝမ်ဒါတွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် ကမ္ဘာကြီးသည် ထိပ်လန့်တုန်လှုပ်ခဲ့ရသည်။ နောက်တကြိမ် ယောက်ျား၊ မိန်းမ နှင့် ကလေးများ တစ်သန်းကျော် သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရပြီး နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက တားဆီးမှုများ မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

မအောင်မြင်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း တစ်ခုမှာ ကုလသမဂ္ဂကို ဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံများအကြားတွင် ကြားဝင်ဖြေရှင်းပြီး သတ်ဖြတ်မှုများကို ရပ်တန့်မည်မရပ်တန့်မည်ဆိုသည့်အပေါ် အမြင်ကွဲသွား၍ ဖြစ်သည်။ အခြေခံအားဖြင့် ဤငြိမ်းခုံချက်တွင် ဘက်နှစ်ဘက်ရှိသည်။ တစ်ဘက်တွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု သို့မဟုတ် အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့ပါက နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် ကြားဝင် ဖြေရှင်းရန် (လူသားချင်းစာနာသော ကြားဝင်ဖြေရှင်းခြင်း) လိုအပ်သည်ဟု မြင်သူများ နှင့် အခြားတစ်ဘက်တွင် အစဉ်အလာ စဉ်းစားချက်ဖြစ်သည့် “နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာပိုင်ဆိုင်မှု”ကို ကိုင်ဆွဲသူများဖြစ်သည်။ ဤအစဉ်အလာသည် နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာ၏ အချုပ်အခြာပိုင်ဆိုင်မှု ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံသည် နိုင်ငံရေး အရ အမှီအခိုကင်းစွာ ရပ်တည်ခွင့်နှင့် အခြားနိုင်ငံများ၏ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုကို မခံရပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အယူအဆ ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်ရန် တာဝန် (သို့မဟုတ် မကြာခဏ အတိုကောက်အားဖြင့် RtoP ဟု ခေါ်လေ့ရှိသည်) မှာ ဤမအောင်မြင်မှုများ၏ ရလဒ်ကြောင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက ရဝမ်ဒါနှင့် ဘော့စနီးယားတွင် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုများကို တားဆီးရန် တီထွင်ဖန်တီးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကာကွယ်ရန် တာဝန် သည် အခြေခံ ဥပဒေသတစ်ရပ် ဖြစ်ပြီး လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ဖြစ်ပွားသည့်အခါ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက အရေးယူလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ပျက်ကွက်မှု မရှိစေရန် အာမခံချက်ကို ရှာဖွေသည်။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်အတွက် စဉ်းစားချက်မှာ မူရင်းအားဖြင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များအတွင်း ပြည်တွင်း အိုးအိမ်မဲ့ ရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည်များ (IDP) ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအထူး ကိုယ်စားလှယ် ဆူဒန် သံတမန်ဟောင်း ဖရန်စစ် ဒဲန် ဧါ အလုပ်က စတင်သည်။ လုပ်ငန်းခွင်တွင်ရှိသော အခြား ကျွမ်းကျင်သူများလည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဒဲန် နှင့် အခြားသူများက “နိုင်ငံ အချုပ်အခြာ” စဉ်းစားချက်သည် နိုင်ငံတကာ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ဖြေရှင်းခြင်း မရှိပဲ နိုင်ငံတစ်ခုချင်းက ကိုယ်လုပ်ချင်သည်ကို လုပ်ခွင့်ရသော နိုင်ငံတစ်ခု၏ အခွင့်အရေး အဖြစ်အခြေမခံသည့် နိုင်ငံ အချုပ်အခြာအာဏာသည် ထိုနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်ကြသော ပြည်သူများ၏ အကာအကွယ်ရှိမှု ကို အခြေခံသင့်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပြောရလျှင် နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှုသည် “အချုပ်အခြာအဖြစ် တာဝန်ခံမှု” စဉ်းစားချက်အပေါ် အခြေပြု တည်ဆောက်သင့်သည်။

ဒဲန်၏ စဉ်းစားချက်ဖြစ်သော “အချုပ်အခြာအဖြစ် တာဝန်ခံမှု” ကို နောက်ပိုင်းတွင် ကြားဝင်ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာ အပေါ် နိုင်ငံတကာ ကော်မရှင် (ICISS) က ကာကွယ်ရန် တာဝန် ဧါ အခြေခံ ဥပဒေသအဖြစ် ဖန်တီး အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဤကော်မရှင်ကို လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားသော ကြားဝင်ဖြေရှင်းမှုကို ထောက်ခံသူများနှင့် နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာကို သမရိုးကျနားလည်မှုကို ထောက်ခံသူများအကြား အငြင်းပွားမှုကို အဖြေရှာရန် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသည်မှာ နိုင်ငံတော်များသည် အချက်အခြာ၏ အခွင့်အရေးနှင့် အားသာချက်များမှာ အကျိုးကျေးဇူးရနိုင်သည်မဟုတ်ပဲ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ နယ်နိမိတ်များ အတွင်း နေထိုင်ကြသော ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ကို လက်ခံရမည်ဟူသော ငြင်းဆိုချက်ဖြင့် ဒဲန်၏ အလုပ်အပေါ်တွင် ကော်မရှင်ကို တည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားမှ လူအများအပြားနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက ကာကွယ်ရန် တာဝန်၏ စဉ်းစားချက်ကို ထောက်ခံလာ ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ- ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံများအတွင်း နေထိုင်ကြသော ပြည်သူများအား ကာကွယ်ရန် ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများက ကတိကဝတ်များ ပြုလာကြသည်။ ၂၀၀၂ ခုနှစ် အာဖရိက ပြည်ထောင်စု ကြေညာစာတမ်းတွင် ဥပမာအားဖြင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများ သို့မဟုတ် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများ ဖြစ်ပွားနေသော အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအတွင်းသို့ ကြားဝင် ဖြေရှင်းရန် သတ်မှတ်ချက်များကို ချမှတ်ထားသည်။ ထို့အပြင် ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် လူသားနှင့် ပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အာဖရိကန် ကော်မရှင်က အာဖရိက တွင် ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို အားကောင်းလာစေရန် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုကို လက်ခံခဲ့သည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ကုလသမဂ္ဂက ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားက ခေါင်းဆောင်များကို အတူတကွ ဖိတ်ခေါ် ပြီး ကမ္ဘာ့ထိပ်သီးညီလာခံ ကျင်းပခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ထိပ်သီး ညီလာခံ၏ အရေးအကြီးဆုံး အောင်မြင်မှု တစ်ခုမှာ ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များအကြား ကန့်ကွက်သူမရှိပဲ သဘောတူညီမှုမှာ နိုင်ငံအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူသားမျိုးနွယ်ကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူမျိုးစု ရှင်းလင်းရေး တို့မှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု သော အချက်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က ဤရာဇဝတ်မှု လေးခုမှ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် ၎င်း၏ လူထုကို ကာကွယ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါက စုပေါင်း အရေးယူမှုကို လုပ်ဆောင်ရန် ပြင်ဆင်ရန်လည်း သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ထိပ်သီးညီလာခံ၏ ကာကွယ်ရန် တာဝန် အပေါ် သဘောတူညီချက် မှ စတင်သည့် နှစ်များတွင် တိုးတက်မှုအများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ကုလသမဂ္ဂ၏ (ထိုအချိန်က) အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဘန်ကီမွန်းက ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ဤအခြေခံဥပဒေသကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် “မဏ္ဍိုင်” သုံးခုကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ ရှင်းလင်းစေခဲ့သည်။ ထိုမဏ္ဍိုင် သုံးခုမှာ -

- ၁။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှု၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုအပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုနှင့် ၎င်းတို့ကို လှုံ့ဆော်မှုများမှ ၎င်း၏ ကိုယ်ပိုင် ပြည်သူလူထုကို ကာကွယ်ရန် အစိုးရ၏ တာဝန်၊
- ၂။ ဤတာဝန်ခံမှုများကို ပြည့်မီစေရန် အစိုးရများကို နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက ပံ့ပိုးကူညီရန် ကတိကဝတ်။
- ၃။ နိုင်ငံတခုက ထိုသို့သော ကာကွယ်မှုကို ပေးရန် ပျက်ကွက်သည့်အခါ ကုလသမဂ္ဂ၏ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများက အချိန်မီနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာသည့် ပုံစံဖြင့် စုပေါင်း တုန့်ပြန်ရန် တာဝန်ရှိခဲ့ခြင်း။

မဏ္ဍိုင်သုံးခုစလုံးမှာ ညီမျှသော အင်အားနှင့် အရေးကြီးမှု ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် ကာကွယ်ရန် တာဝန် အခြေခံ ဥပဒေသ၏ အရေးအကြီးဆုံး ရှုထောင့်မှာ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို ကာကွယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်အပေါ်တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမှ တဆင့် ကမ္ဘာကြီးသည် မည်သည့်အခါမှ ထပ်မံ၍ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စုအပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများ သို့မဟုတ် လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းရေး တို့ကို မျက်မြင် တွေ့ကြုံရတော့မည်မဟုတ်ဟု နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက မျှော်လင့်သည်။

ကာကွယ်ရန် တာဝန်၏ မူလအစ

ရဝမ်ဒါနှင့် ဘောစနီးယား လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများအား တွေ့မြင်ကြရပြီးနောက် ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ကုလသမဂ္ဂ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားသော ကြားဝင် ဖြေရှင်းရေးကို ထောက်ခံသူများ နှင့် နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာကို အစဉ်အလာ နားလည်မှုကို ကိုင်စွဲထားသူများအကြား ကွဲပြားမှုကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် နည်းလမ်းတစ်ခု ရှာဖွေရန် အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ကိုဖီအာနန်က နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းအား တောင်းဆိုခဲ့သည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု နှင့် အခြားသော အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ ပြည်သူများအကို ကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် အခြား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အပေါ်တွင် နိုင်ငံထက်စီးနင်း အပြုအမူကို - အထူးသဖြင့် စစ်ရေး အပြုအမူကို- လုပ်ဆောင်ရန် အခြားနိုင်ငံများအတွက် မည်သည့်အချိန်တွင် သင့်တော်သည်ဆိုသည့် မေးခွန်းကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် နည်းလမ်းသစ်ရှာရန် သူက တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ကနေဒါအစိုးရက ဤစိန်ခေါ်မှုကို တုန့်ပြန်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ကြားဝင်ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအပေါ် နိုင်ငံတကာ ကော်မရှင် ICISS ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ယင်းကော်မရှင်ကို အမျိုးမျိုးသော ကဏ္ဍများမှ နိုင်ငံတကာ ပညာရှင်များဖြစ်သော Gareth Evens နှင့် Mohammed Sahnoun တို့က ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး “တာဝန်ခံမှုကဲ့သို့ အချုပ်အခြာ” ဟူသော အစောပိုင်း Francis Deng (ဖရန်စစ်ဒဲန်) ၏ အလုပ်အပေါ် အခြေခံသည့် ကာကွယ်ရန် တာဝန် အခြေခံ ဥပဒေသ ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင်ထုတ်ပြန်သော ကော်မရှင် အစီရင်ခံစာက နိုင်ငံအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူသားမျိုးနွယ်စု ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းတို့မှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိမှုအပေါ် ငြင်းချက်ထုတ်ထားသည်။ ထို့အတူ ၎င်းတို့က နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် နိုင်ငံများမှ နိုင်ငံသားများကို ထို ပြစ်မှု လေးမျိုးမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် အကူအညီပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဆိုသည့်အပေါ်တွင်လည်း ငြင်းချက်ထုတ်ထားသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ၎င်း၏ နိုင်ငံသားများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ ကာကွယ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါက ထိုအချိန်တွင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ထိုသူများကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိလာသည်ဟု ယူဆထားသည်။ ထိုသူများကို ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် သံတမန်ရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများနှင့် နောက်ဆုံး အလွန်အဆိုးရွားဆုံး အခြေအနေများတွင် အင်အားသုံးခြင်း (စစ်ရေး လုပ်ငန်း) အပါအဝင် ကျယ်ပြန့်သော အတိုင်းအတာဖြင့် အသုံးပြုသွားသင့်သည်။

ICISS အစီရင်ခံစာက လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာ ဘေးဒုက္ခများကို နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက မည်သို့ တုံ့ပြန်ရမည်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်သွားစေခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ဆိုသည်မှာ ပြည်သူလူထုကို ကာကွယ်ရန် အစိုးရ တစ်ခုချင်းစီ၏ ပထမဆုံးနှင့် အရေးအကြီးဆုံး တာဝန်ခံမှုအဖြစ် ရှိနေချိန်တွင် ထိုနိုင်ငံက ၎င်း၏ ပြည်သူများကို မကာကွယ်နိုင်လျှင် သို့မဟုတ် ကာကွယ်ရန် ဆန္ဒမရှိလျှင် တာဝန်ခံမှုသည် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားပေသည်။ နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် လူသား ပြည်သူများအား ကျယ်ပြန့်သော ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်းအကြား ဆက်ဆံရေးကို ဤနည်းလမ်းသစ်ဖြင့် ရှုမြင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်တွင် တစ်ခုချင်း အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထားသော စဉ်းစားတွေးခေါ်ချက်များကို ကော်မရှင်အနေဖြင့် ဆန်းစစ်ရမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှုနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု မရှိခြင်း

နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်မှု သည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေတွင် နိုင်ငံတစ်ခု၏ ဥပဒေကြောင်းအရ သွင်ပြင်လက္ခဏာကို အဓိက အားဖြင့် ဆိုလိုသည့် စဉ်းစားချက်ဖြစ်သည်။ ဤစဉ်းစားချက်သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ် ရာပိုင်း အချို့ကြာကာလများအတွင်း ခေတ်သစ်ဥပဒေပတွင် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သော နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှု စဉ်းစားချက်၏ “Westphalian” စဉ်းစားချက်မှ ထွက်ပေါ်လာမှု တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤစဉ်းစားချက်သည် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံများသည် နှိုင်းယှဉ်မှုအရ အရွယ်အစား သို့မဟုတ် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု မည်သို့ပင် ရှိစေကာမူ Westphalian စနစ်အောက်တွင် ၎င်းတို့ကို ညီမျှမှုရှိသည်ဟု ယူဆကာ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေးတွင် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုနှင့် တည်ငြိမ်မှုကို ပေးသည်ဟူသော စဉ်းစားချက်ဖြစ်သည်။ ဤနိုင်ငံအားလုံး၏ အချုပ်အခြာအာဏာ ညီမျှမှု အခြေခံ ဥပဒေသည် ကုလမဂ္ဂ ကြေညာစာတမ်း (၁၉၄၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ တည်ထောင်ရာတွင် သဘောတူညီချက်) ရေးစွဲရာတွင် အခြေခံကျသော ဥပဒေများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ အချုပ်အခြာပိုင် နိုင်ငံတွင် အလုံးစုံသော တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှု နယ်နိမိတ်များအတွင်း ထိန်းချုပ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ဤနိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာပိုင်ဆိုင်မှု စနစ်အောက်တွင် အခြားသော နိုင်ငံများသည် အခြား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုရပေ။

ကုလသမဂ္ဂကို ဤနိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာပိုင်ဆိုင်မှု နားလည်ချက်အပေါ် တည်ဆောက်ထားသည်နှင့် တပြိုင်တည်း ၎င်းသည် နိုင်ငံတကာ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် လုံခြုံရေးကို ထိန်းသိမ်းရန်လည်း သံဓိဋ္ဌာန်ချထားသည့် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။ နှစ်ဆယ်ရာစု ကုန်ဆုံးချိန်မှစ၍ ခေတ်သစ် ပဋိပက္ခများ၏ သဘောသဘာဝမှာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ နှစ်ဆယ်ရာစု အလယ်ပိုင်းအထိ အများစုမှာ နိုင်ငံများအကြား ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ခဲ့ပြီး ယနေ့အချိန်တွင် အများစုမှာ ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခများဖြစ်သည်။ ထိုမျှသာမက ပဋိပက္ခများအတွင်း သေဆုံးသူ အရပ်သား အချိုးမှာ နှစ်ဆယ်ရာစု အစတွင် ဆယ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်သာ ရှိရာမှ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ဆယ်ရောက်တွင် ကိုးယောက်ခန့်အထိ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ခေတ်သစ် ပဋိပက္ခ၏ သဘော ပြောင်းလဲမှုသည် ကုလသမဂ္ဂအတွက် စိန်ခေါ်မှုကိုလည်း ဆောင်ကြဉ်းလာခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာ ပိုင်ဆိုင်မှု မူရင်း ဥပဒေနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးကို ထိန်းသိမ်းရန် အလွန်အရေးကြီးမှုကို မည်သို့ ပေါင်းစပ်မည်နည်း။ ထို့ပြင် အရေးအကြီးဆုံးမှာ လူသားများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြားသော အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် မည်သို့ ကာကွယ်နိုင်မည်နည်း။

တာဝန်ခံမှု အဖြစ် အချုပ်အခြာပိုင်မှု

ဤမရေရာမှုကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ICISS သည် ကာကွယ်ရန် တာဝန် သဘောတရားကို ရှေ့တိုးရောက်ရှိစေရန် အစောပိုင်းက ဒဲန်၏ “တာဝန်ခံမှု ကဲ့သို့ အချုပ်အခြာ” ဆိုင်ရာ အလုပ် ကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ယင်းသည် နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေးတွင် အကြောင်းရင်း များစွာအတွက် အရေးကြီးသော အပြောင်းအလဲများဖြစ်စေခဲ့သည်။ ရှေးဦးစွာ “တာဝန်ခံမှုကဲ့သို့ အချုပ်အခြာ” ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံအာဏာပိုင်များသည် နိုင်ငံသားများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးနှင့် အသက်များကို ကာကွယ်ရန်နှင့် သူတို့၏ နေထိုင်စားသောက်မှုဘဝကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ဒုတိယ အဓိပ္ပာယ်မှာ နိုင်ငံအဆင့် နိုင်ငံရေး အာဏာပိုင်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် နိုင်ငံသားများကိုသာမက ကုလသမဂ္ဂ မှတဆင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းကိုလည်း တာဝန်ခံရသည်။ ထို့ပြင် တတိယအနေဖြင့် “တာဝန်ကဲ့သို့ အချုပ်အခြာ” ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာများသည် ၎င်းတို့၏ အပြုအမူများအတွက် တာဝန်ရှိသည်။

ခေတ်သစ်။ ကာကွယ်ရန်၊ တုံ့ပြန်ရန်နှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် တာဝန်ရှိမှု

သို့ဖြစ်ရာ ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်များအတွင်း

ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် ဟူသော စဉ်းစားချက် နှစ်ခု ပေါင်းစပ်သည့် လမ်းကြောင်း ဖြစ်လာသည်။ ICISS အစီရင်ခံစာက ဤစဉ်းစားချက် နှစ်ခု ပေါင်းစပ်နိုင်ကြောင်း ပြသနေပြီး ကာကွယ်ရန် တာဝန် ဥပဒေတွင် တာဝန်ခံမှု သုံးခု ပါဝင် သင့်ကြောင်း နောက်ထပ် ငြင်းချက်ထုတ်ထားသည်။

၁။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု နှင့် အခြားသော အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်။ ယင်းသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ သဘာဝ သယံဇာတများ ခွဲဝေခြင်း၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် လူမှု ဖိနှိပ်မှုများ ကဲ့သို့ ပဋိပက္ခ၏ အကြောင်းရင်းများကို ကိုင်တွယ်ရန် နိုင်ငံ တစ်ခုချင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း နှစ်ခုစလုံး၏ တာဝန်ခံမှု ဖြစ်သည်။

၂။ တုန့်ပြန်ရန် တာဝန် သို့မဟုတ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်း သို့မဟုတ် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ စတင်လျက်ရှိနေချိန် သို့မဟုတ် ဖြစ်လာနိုင်ချေရှိနေသည့် အခြေအနေများကို တုန့်ပြန်ရန် တာဝန်။

၃။ လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှု နှင့် အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများနောက်ပိုင်း ပြန်လည် တည်ဆောက်ရန် တာဝန်။ ယင်းသည် အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာကြမ်းကြုတ်မှုများကို ခံစားခဲ့ရသော လူမှုလူ့အဖွဲ့အစည်းများကို ပြန်လည် နှလံထရန်၊ ပြန်လည် တည်ဆောက်ရန်နှင့် ပဋိပက္ခနောက်ပိုင်း ပြန်လည် သင့်မြတ်ရန် အကူအညီပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတစ်ခုချင်း နှင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။

မျှော်လင့်ချက်မှာ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ထို တာဝန်ခံမှု သုံးစုံဖြစ်လာစေရန်လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများ၏ အဆင့်တိုင်းကို တုန့်ပြန်ရန် အဆင်သင့် ပြင်ထားလိမ့်မည်။ ၎င်းမှာ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် ကာကွယ်ရန် တုန့်ပြန်ရန်နှင့် ဤအစုအပြုံလိုက် ကျယ်ပြန့်သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနောက်တွင် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် အဆင်သင့် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားသည်။

၃။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်အပေါ် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ ကတိကဝတ်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ထိပ်သီး ညီလာခံ

၂၀၀၁ ခုနှစ် ကုန်တွင် ICISS အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်ပြီးနောက် ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ထောက်ခံ ပံ့ပိုးမှုများ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာသည်။ ယင်းသည် နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး သမိုင်းတွင် ခက်ခဲသော အချိန်ကာလ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၂၀၀၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အီရတ်နှင့် အာဖဂန်နစ္စတန်တို့ကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နောက်နှစ် အနည်းငယ်အတွင်းတွင် ဥပဒေများကို ဆွေးနွေးကြပြီး လူအများ ပိုမို ထောက်ခံလာသည်။ ဤကာလအတွင်း အစိုးရများနှင့် လူထုလူမှုအဖွဲ့အစည်းများအကြား ကာကွယ်ရန်တာဝန် အတွက် ထောက်ခံပံ့ပိုးသည့် အရေးကြီးသော ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ အများအပြား ရှိခဲ့သည်။ ဥပမာ- ကနေဒါအစိုးရက အစိုးရမဟုတ်သောနှင့် လူထုလူမှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ နှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ စီစဉ်ရန် အကူအညီပေးခဲ့ခြင်းဖြင့် ထိုအဖွဲ့အစည်းအများအပြားသည် ဥပဒေကို ထောက်ခံလာကြသည်။ နောက်ထပ် ကြီးမားသော ခြေလှမ်းမှာ ထိုအချိန်က ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဖြစ်သော ကိုဖီအာနန်က ကာကွယ်ရန် တာဝန်အတွက် အကျိုးဆောင် တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အစောပိုင်း ကုလသမဂ္ဂ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အစီရင်ခံစာတွင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လွတ်လပ်ခွင့်တွင် ဤဥပဒေကို ဆုပ်ကိုင်လျက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ကိုဖီအာနန်က ဇောင်းပေး ဖော်ပြခဲ့သည်။

ဤထောက်ခံသူများအားလုံးနှင့်အတူ ကာကွယ်ရန်တာဝန်အတွက် ထောက်ခံမှု ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့သူနောက်ထပ် အများအပြားတို့က ပြည်သူများအား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများနှင့် အခြားသော အစုအပြုံလိုက် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းများအကြားတွင် သဘောတူညီချက်တစ်ခုကို ရရှိစေခဲ့သည်။ ဤသဘောတူညီချက်ကို ကမ္ဘာ့ ထိပ်သီး ညီလာခံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထိပ်သီးညီလာခံကို ၂၀၀၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ကမ္ဘာ့ ခေါင်းဆောင်များ ကုလသမဂ္ဂ နှစ် ခြောက်ဆယ်ပြည့် အထိန်းအမှတ် နယူးယောက်မြို့တွင် စုဆုံစဉ် ကျင်းပခဲ့ပြီး ကိုဖီအာနန်၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အဆိုပြုချက်များကို ဆွေးနွေးငြင်းခုံခဲ့ကြသည်။ ထိပ်သီးညီလာခံ အဆုံးတွင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် ကာကွယ်ရန် တာဝန် ဥပဒေကို သဘောတူခဲ့ကြပြီး ၎င်းကို ထိပ်သီးညီလာခံ၏ “ရလဒ် စာတမ်း” စာပိုဒ် ၁၃၈၊ ၁၃၉ နှင့် ၁၄၀ တို့တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများ မှ လူအများကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်။

၁၃၈။ နိုင်ငံတစ်ခုချင်းသည် ၎င်း၏ ပြည်သူများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဤတာဝန်ရှိမှုတွင် လိုအပ်သော သင့်တော်သည့် လုပ်ငန်းများကို ၎င်းတို့အား လှုံ့ဆော်မှုများ အပါအဝင် ထို ရာဇဝတ်မှုများ ကာကွယ်မှု တလျှောက်လုံး

ပါဝင်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤတာဝန်ကို လက်ခံပြီး ယင်းအတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ကြမည်။

နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် ဤတာဝန်ကို ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်သော နိုင်ငံများအား လိုအပ်သလို အားပေးပြီး စောလျင်စွာ သတိပေးနိုင်စွမ်းကို တည်ဆောက်ရာတွင် ကုလသမဂ္ဂကို ပံ့ပိုးရမည်။

၁၃၉။ ကုလသမဂ္ဂမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည်လည်း သင့်လျော်သော သံတမန်ရေး၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုနှင့် အခြား ငြိမ်းချမ်းသော နည်းလမ်းများကို ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အခန်း ၆ နှင့် ၈ တို့နှင့် အညီ သင့်လျော်သလို အသုံးပြုလျက် လူသားများအား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်း၊ နှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုအပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများ မှ ကာကွယ်ရန်လည်း တာဝန်ရှိသည်။ ဤအခြေအနေတွင် ငြိမ်းချမ်းသော နည်းလမ်းများက လုံလောက်မှုမရှိပဲ နိုင်ငံအဆင့် အာဏာပိုင်များက ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် သိသာထင်ရှားစွာ ပျက်ကွက်လျှင် အချိန်မီနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာသော ပုံစံဖြင့် လုံခြုံရေး ကောင်စီမှ တဆင့်၊ အခန်း ၇ အပါအဝင် ကြေညာစာတမ်းနှင့် အညီ၊ ဖြစ်ရပ် တစ်ခုချင်းအပေါ် မူတည်လျက်၊ နှင့် သင့်လျော်သလို ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့သည် စုပေါင်း အရေးယူမှုကို အဆင်သင့် ပြင်ဆင်ထားရမည်။ အထွေထွေ ညီလာခံအနေဖြင့် ကြေညာစာတမ်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ၏ ဥပဒေများကို စိတ်တွင် ထားလျက် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ၎င်းတို့၏ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များမှ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ဆက်လက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသွားရန် လိုအပ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် စောင့်ပေးပြောလိုသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် လိုအပ်ချက်နှင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်မှု အပေါ်တွင် နိုင်ငံများကို ၎င်းတို့၏ ပြည်သူလူထုများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းအတွက် ကူညီရန်နှင့် ပြဿနာများ နှင့် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားမှု မတိုင်မီ ဖိစီးမှုအောက်တွင် ရှိနေသူများကို ကူညီရန်တို့အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် သံဓိဋ္ဌာန်ရှိရန် လည်း ရည်ရွယ်သည်။

၁၄၀။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ကာကွယ်မှုအပေါ် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ အထူးအကြံပေး၏ လုပ်ငန်းစဉ်ကို အပြည့်အဝ ထောက်ခံသည်။

ယင်းသည် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ ကာကွယ်ရန် တာဝန်အပေါ် ကတိကဝတ်ဖြစ်သည်။ အနှစ်သာရအားဖြင့် ကမ္ဘာ့ အသိုင်းအဝိုင်းက ပြောသည်မှာ (က) နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရမည်။ (ခ) ဤတာဝန်ကျေပွန်စေရန်အတွက် ကူညီရမည် နှင့် (ဂ) နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ၎င်း၏ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါက ထိုအခါ ကာကွယ်ရန် တာဝန်မှာ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်ဖြစ်လာသည်။ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် ကုလသမဂ္ဂမှ တဆင့် လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို ၎င်း၏ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ဖြည့်စည်းနိုင်စေရန် ကူညီပေးရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းသော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုရမည်။ အကယ်၍ ဤငြိမ်းချမ်းသော နည်းလမ်းများ ကျဆုံးခဲ့ပါက စစ်ရေးအရ အရေးယူမှုကို (ကုလသမဂ္ဂ၏ စစ်အင်အား အသုံးပြုမှုကို လွှမ်းမိုးသော ကုလသမဂ္ဂ၏ ကြေညာစာတမ်း၏ အခန်း ၇ အောက်တွင်) လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ကိုဖီအာနန်သည် ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို အခိုင်အမာ ထောက်ခံသူဖြစ်ပြီး ၂၀၀၇ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလတွင် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်လာသည့် သူ့နောက်ဆက်ခံသူ ဘန်ကီမွန်းသည်လည်း ဤဥပဒေကို အားကောင်းစွာ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူဖြစ်ပြီး သူက ယခုအချိန်တွင် လုပ်ဆောင်ရမည့်တာဝန်မှာ “စကားလုံးများကို လက်တွေ့အဖြစ်” ပြောင်းလဲရန်ဟု ပြောသည်။ ယင်းကို အောင်မြင်စေရန် ဘန်ကီမွန်းက ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလတွင် “ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း” ဟု ခေါင်းစဉ်ပေးထားသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် ဥပဒေအပေါ် ပထမဦးဆုံး ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည့် ကုလသမဂ္ဂ စာရွက်စာတမ်းဖြစ်ပြီး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်က ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်လာစေရန် သူ၏ အစီအစဉ်များကို ဖော်ပြထားသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဘန်ကီမွန်းက ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို “မဏ္ဍိုင်” သုံးခုအဖြစ် ပိုင်းခြားထားသည်။ ယင်းမဏ္ဍိုင်များမှာ -

၁။ နိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ခြင်း တာဝန်ခံမှုများ

၂။ နိုင်ငံတကာ ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် အရည်အသွေး မြှင့်တင်ရေး

၃။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဘေးကပ်များကို အချိန်မီနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာစွာ တုန့်ပြန်ခြင်း

မဏ္ဍိုင်သုံးခုမှာ စွမ်းအား အတူတူဖြစ်ပြီး လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းသို့မဟုတ် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများ၏ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို စောလျင်စွာနှင့် ပြောင်းပြင်လွယ်သော တုန့်ပြန်မှုအတွက် မည်သည့် မဏ္ဍိုင်ကို အသုံးပြုသင့်သည်ဟူသော အစီအစဉ်ချထားခြင်းမျိုး မရှိပါ။ ဤမဏ္ဍိုင် သုံးခုအပေါ် ဇောင်းပေးချက်မှာ ဤရာဇဝတ်မှုများကို ကျယ်ပြန့်သော ရက်စက်ယုတ်မာမှုများဖြစ်မလာမီ ကာကွယ်ရန် ဖြစ်သည်။

မဏ္ဍိုင် တစ်။ နိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ခြင်း တာဝန်များ

မဏ္ဍိုင်တစ်က နိုင်ငံများတွင် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် အဓိက တာဝန်ရှိသည်ကို အသားပေးသည်။ အစီရင်ခံစာတွင် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်က အောက်ပါတို့ အပါအဝင် ဤတာဝန်များကို နိုင်ငံများသည် မည်သို့ ထမ်းဆောင်နိုင်မည်ကို အကြံပြုထားသည်။

- ပြည်တွင်းအငြင်းပွားမှုများကို ကိုင်တွယ်ရန်အတွက် ထိရောက်သော ယန္တရားများ ရှိအောင် လုပ်ရန်။
- နိုင်ငံအတွင်းတွင် အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်များနှင့် လူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးရန်။
- လူ့အခွင့်အရေးအပေါ် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်များ၊ နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသော ဥပဒေများ၊ နှင့် ဒုက္ခသည် ဥပဒေ သာမက နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်တရားရုံး၏ ရောမ သဘောတူညီချက်တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- နိုင်ငံအတွင်း ကာကွယ်ရန် တာဝန် ဥပဒေများကို မည်ကဲ့သို့ ပေါင်းစပ်မည်ကို ထင်ဟပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်ကို လုပ်ဆောင်ရန်။
- ဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်ခြင်းများကို တိုးတက်စေရန် ရဲ့၊ စစ်တပ်၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး ကဲ့သို့ ကာကွယ်ရန် တာဝန်များ ကို ထမ်းဆောင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် အခြေအနေများ တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ရန်။
- ကာကွယ်ရန် တာဝန်၏ တိုးတက်မှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် လူထုလူမှု နှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်ရန်။

မဏ္ဍိုင် နှစ်။ နိုင်ငံတကာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုနှင့် အရည်အသွေးမြှင့်တင်ရေး

မဏ္ဍိုင် နှစ်က နိုင်ငံများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် ၎င်းတို့၏ အရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးရန် ကတိကဝတ်ကို ရည်ညွှန်းသည်။ မဏ္ဍိုင် နှစ်သည် ဘေးအန္တရာယ် နှင့် ပဋိပက္ခ မဖြစ်ပွားမီ ဖိအားအောက်ရှိ နိုင်ငံများကို ကူညီရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်ကိုလည်း ဇောင်းပေးထားသည်။ နောက်တကြိမ်ထပ်ပြီးလည်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ရပ်တန့်ရန် အကောင်းဆုံးနည်းမှာ ကာကွယ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။ သူ၏ အဆိုပြုချက် အများအပြားထဲတွင် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် နိုင်ငံများအတွက် အောက်ပါ တို့ကို အကြံပြုထားသည်။

- လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု စံများအပေါ် ဆွေးနွေးမှု၊ ပညာပေးမှုနှင့် သင်တန်းများအတွက် ယန္တရားများရှိသည့် ကုလသမဂ္ဂနှင့် ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများကို ပံ့ပိုးရန်။
- လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို တားဆီးရန် မည်သည့် မဟာဗျူဟာများနှင့် လက်တွေ့ အလုပ်များက အကောင်းဆုံး အလုပ်ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို ပညာပေးမှု အပါအဝင် ကာကွယ်ရန် တာဝန်အကြောင်း ဒေသတစ်ခုနှင့် တခုကြား လေ့လာသင်ယူမှုကို မြှင့်တင်ရန်။
- စစ်တပ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး နှင့် ဥပဒေစိုးမိုးမှု တိုးတက်ရေးကဲ့သို့ ကာကွယ်ရန်တာဝန် အတွက် အခြေအနေများ တိုးတက်စေမည့် အစီအစဉ်များသို့ ငွေကြေးပေးရန် နိုင်ငံများကို အားပေးရန်။
- ပဋိပက္ခ ကြီးထွားနေသော နိုင်ငံများကို ကူညီရန် “စောလျင်သော တုန့်ပြန်မှု” အရပ်ဘက်နှင့် စစ်ဘက် ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့များ ဖော်ထုတ်ရန်။

မဏ္ဍိုင် သုံး။ အချိန်မီနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာသော တုန့်ပြန်မှု

မဏ္ဍိုင် သုံးက နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ၎င်း၏ ပြည်သူများအား ကာကွယ်ရန် ပျက်ကွက်နေသည့်အခါ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများကို ကာကွယ်ရန်နှင့် တားဆီးရန် အချိန်မီနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ခိုင်မာသော လုပ်ဆောင်မှုကို လုပ်ဆောင်ရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်များကို အာရုံစိုက်ထားသည်။ မဏ္ဍိုင်သုံးကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဘန်ကီမွန်းက အဆင့်အများအပြားကို ကုလသမဂ္ဂ နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာနှင့် ဒေသအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများက လုပ်ဆောင်ရန် အဆိုပြုထားသည်။ ဤအဆိုပြုချက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်။

- ကုလသမဂ္ဂ၏ လုံခြုံရေး ကောင်စီနှင့် အထွေထွေ ညီလာခံတို့သည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ ချိုးဖောက်မှု စွပ်စွဲချက်များအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်နှင့် အစီရင်ခံရန် အချက်အလက်ရှာဖွေရေး မစ်ရှင်ကို ခန့်ထားနိုင်သည်။ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီသည်လည်း အချက်အလက်ရှာဖွေရေး မစ်ရှင်ကိုစေလွှတ်နိုင်ရုံ သာမက အခြေအနေအပေါ် အကြံပြုရန် အထူးကိုယ်စားလှယ်ကို ခန့်ထားနိုင်သည်။
- မစ်ရှင်များသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်များ၏ စောလျင်သော သတိပေးချက်များ ပေးနိုင်ပြီး ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံများ၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
- အရည်အသွေး ဝေမျှခြင်း နှင့် စောလျင်သော သတိပေးချက် စွမ်းဆောင်ရည်များကို လုပ်ဆောင်ရန် အပါအဝင် ကုလသမဂ္ဂနှင့် ဒေသတွင်းနှင့် ဒေသခွဲအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ အကြား ပိုမို ထိရောက်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်စေရန် အာမခံရေးအတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု။
- မလွဲမသွေဖြစ်လာတော့မည့် သို့မဟုတ် အမှန်တကယ် တည်ရှိနေသည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရန် ကုလသမဂ္ဂ "စောလျင်သော တုန့်ပြန်မှု" စစ်ရေး စွမ်းရည်ကို ကုလသမဂ္ဂမှ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်။

ထိုမဏ္ဍိုင်များ အပြင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ အစီရင်ခံစာကလည်း "စောလျင်သော သတိပေးမှု" စွမ်းဆောင်ရည်များ လိုအပ်မှုကို ဇောင်းပေးထားသည်။ ဆိုင်းငံ့နေသော ပဋိပက္ခများ၏ စောလျင်သော သတိပေးချက်သည် ကာကွယ်ရန် တာဝန် ဥပဒေအတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်ဟု အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးက ငြင်းချက်ထုတ်ထားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ၎င်းတို့ မစတင်မှီ တားဆီးရန်ဖြစ်သည်။

၅။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးလေ့ရှိသော မေးခွန်းများ

ကာကွယ်ရန်တာဝန်ကို ဘာကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ လိုအပ်သလဲ။

နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများကဲ့သို့သော အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ လူအများကို ကာကွယ်ရန် အကြိမ်ကြိမ် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် နောက်ထပ် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံ တစ်ခုချင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းတို့သည် ၎င်းတို့တွင်ရှိသော စွမ်းအားရှိသမျှသုံးပြီး လုပ်ဆောင်ရန် ပေါ်ထွက်လာသော ဥပဒေဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း အများအပြား အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂသည် နိုင်ငံများအကြား ပဋိပက္ခများကို ကာကွယ်ရန် တည်ထောင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စစ်အေးခေတ်ကုန်သွားသောအခါ ပဋိပက္ခ အများစုမှာ နိုင်ငံများအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဥပမာ- ဆိုမာလီယာ၊ ဘော့စနီးယား၊ မြန်မာ။

ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံက ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် လက်ခံခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက လူအများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် ကတိပြုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့က နိုင်ငံတိုင်းတွင် ၎င်း၏ ကိုယ်ပိုင် ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိပြီး နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဤတာဝန်ကို ထမ်းရွက်ရန် နိုင်ငံများအား အကူအညီပေးရန် တာဝန်ရှိကြောင်း သဘောတူခဲ့ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ၎င်း၏ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါက ထိုအခါ ကုလသမဂ္ဂမှ တဆင့် ကြားဝင်ဖြေရှင်းရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ တာဝန်ဖြစ်လာကြောင်း သဘောတူခဲ့သည်။

ကာကွယ်ရန် တာဝန် မည်သို့တွင် ရှိသနည်း။

တာဝန်ခံမှုသည် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းသာမက ကုလသမဂ္ဂမှ တဆင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ရှိသည်။ အခြေခံအားဖြင့် ကာကွယ်ရန် တာဝန်ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတိုင်းတွင် အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ (လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု

ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများ)မှ ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သို့ရာတွင် ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတိုင်းတွင်လည်း နိုင်ငံတစ်ခုချင်းကို ကာကွယ်ရန် နှင့် လူအများကို အစုအပြုံလိုက် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ ကာကွယ်ရန် လိုအပ်ပါက ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းရန် တာဝန်ရှိသည်။

“ကာကွယ်ရန် တာဝန်” သည် “လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကြားဝင်စွက်ဖက်မှု” အတွက် စကားလုံး အသစ်တစ်ခုသာ ဖြစ်သလား။

မဟုတ်ပါ။ ‘လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကြားဝင်စွက်ဖက်မှု’ သည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ရပ်တန့်စေရန်အတွက် အခြားနိုင်ငံများအပေါ် အခြား နိုင်ငံများက အင်အားသုံး လုပ်ဆောင်ပိုင်ခွင့် ဖြစ်သည်။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်မှာ မိမိတို့နိုင်ငံသားများအား ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံအားလုံး၏ တာဝန်ခံမှုနှင့် ယင်းကို ရရှိစေရန် နိုင်ငံများအား နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက ကူညီရန် တာဝန်ခံမှု ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ၎င်း၏ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါက ကျယ်ပြန့်သော အရေးယူမှုများ (စီးပွားရေး၊ သံတမန်ရေး၊ နှင့် နိုင်ငံရေး) တို့ကို အသုံးပြုလျက် ယင်းနိုင်ငံကို ကူညီရန်နှင့် အလွန်ဆိုးရွားသည့် ဖြစ်ရပ်များတွင်သာ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား အစုအပြုံလိုက် ရက်စက် ယုတ်မာမှုများကို တားဆီးရန် စစ်ရေးအရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုကို အသုံးပြုလိမ့်မည်။ (ဤစာတမ်း၏ အပိုင်း ၃ နှင့် ၄ တွင်ကြည့်ပါ။)

ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှု အတွေးအခေါ်ကို မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိသနည်း။

နိုင်ငံများတွင် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားများ သို့မဟုတ် အခြားသူများအပေါ် ၎င်းတို့ဘာလုပ်လုပ် လုပ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဆိုသည့်အပေါ်တွင် လက်ခံထားသည့် အကန့်အသတ်များ အချိန်ကြာမြင့်စွာကပင်ရှိခဲ့သည်။ ဥပမာ- ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းတွင် နိုင်ငံများသည် လူတစ်ဦးချင်းနှင့် လူမှုအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရမည်ဟု ပြောထားသည်။ ဂျနီဗာကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့်အခြား သဘောတူစာချုပ်အများအပြားတွင် နှိပ်စက် ညှဉ်းပမ်းခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်း၊ သို့မဟုတ် နျူးကလီးယား ပြန့်ပွားစေခြင်းတို့ကို တားမြစ်ထားခြင်းကဲ့သို့ နိုင်ငံများကို လုပ်ချင်တာလုပ်ခွင့် မရှိစေရန် တားမြစ်ထားချက်များရှိသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှုအပေါ် နားလည်မှုများလည်း ပြောင်းလဲမှုများ ရှိလာခဲ့သည်။ ဤပြောင်းလဲမှုမှာ လူ့အခွင့်အရေးအပေါ်ပိုမို ပံ့ပိုးထောက်ခံလာခြင်းနှင့် အစိုးရများက ကိုယ်ပိုင် နိုင်ငံသားများအပေါ်ကျူးလွန်သော ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာသည် ၎င်းတို့၏ နယ်နိမိတ်များအတွင်းတွင် နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့နှိပ်သက်ရာကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟူသော အယူအဆမှ နိုင်ငံသားများအပေါ် တာဝန်များ အစုံလိုက်သို့ ပြောင်းလဲလာ ခဲ့သည်။ ဤစဉ်းစားချက်အသစ်သည် ဖရန်ဆစ် ဒဲန်း၏ “တာဝန်ခံမှုဖြစ်သော အချုပ်အခြာအာဏာ” ဖြစ်သည်။ (ဤစာတမ်း၏ အပိုင်း ၁ တွင်ကြည့်ပါ။) ပြည်သူများကို လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အခြား ရက်စက်ယုတ်မာသော သဘာဝရှိသည့် ချိုးဖောက်မှုများမှ ကာကွယ်ရန် တာဝန်မှာ နိုင်ငံ၏ အရေးအကြီးဆုံး တာဝန်ခံမှု ဖြစ်သည်။ ရိုးရှင်းစွာ ပြောရလျှင် “ပြည်သူသာ ပထမ” ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်ရန် တာဝန်က ဘာကို ရပ်တန့်ဖို့ ရည်ရွယ်ပါသလဲ။

၂၀၀၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ထိပ်သီး ညီလာခံတွင် ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်များက ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု လေးမျိုးကို လွှမ်းခြုံကြောင်း သဘောတူခဲ့ကြသည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးနွယ်စု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်း၊ AIDS သို့မဟုတ် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ ကဲ့သို့ လူသား လုံခြုံမှုကို ခြိမ်းခြောက်နေသော အခြားခြိမ်းခြောက်မှုများပါဝင်ခြင်းမရှိပေ။ ကာကွယ်ရန် တာဝန်သည် လူသားအပေါ် အဓိက ခြိမ်းခြောက်မှုအားလုံးကို ရည်ရွယ်ခြင်းမရှိပဲ ၎င်းတို့အပေါ် အဆိုးရွားဆုံး အကြမ်းဖက် အပြုအမူများကိုသာ ဆိုလိုသည်။

ထိုရာဇဝတ်မှု လေးမျိုးက ဘာတွေလဲ။

လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ကုလသမဂ္ဂက “ဖျက်ဆီးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံသား၊ တိုင်းရင်းသား၊ လူမျိုးစု သို့မဟုတ် ဘာသာရေးအုပ်စု တစ်ခုလုံး သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း” အပေါ် လုပ်ဆောင်သော အပြုအမူများဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသည်။ ယင်း အပြုအမူများတွင် အုပ်စု၏ အဖွဲ့ဝင်များကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အုပ်စုဝင်များကို ပြင်းထန်သော ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေခြင်း၊ နှင့် အုပ်စုမှ ကလေးများကို ဖယ်ရှားခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ စစ်ရာဇဝတ်မှုများတွင် စစ်ပွဲ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခ အတွင်း နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခြင်း၊ ပြန်ပေးစွဲခြင်း၊ သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းစွာ ဆက်ဆံခြင်း၊ စစ်ပွဲများတွင် အရပ်သားများကို ပစ်မှတ်ထားခြင်း၊ မုဒိန်းကျင့်ခြင်း၊ လိင်ကျွန်ပြုခြင်း၊ နှင့် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးစေခြင်းကဲ့သို့ ကျူးလွန်သော အပြုအမူများ ပါဝင်သည်။ လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများတွင် အမြစ်ဖြတ်သုတ်သင်ခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခြင်း ။

နှိပ်စက်ညှင်းပမ်းခြင်း၊ မုဒိန်းကျင့်ခြင်းနှင့် “ကြီးမားသော ခံစားမှုကို ဖြစ်စေသော သို့မဟုတ် ခန္ဓာကိုယ်ကို သို့မဟုတ် စိတ်ကို သို့မဟုတ် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးကို” ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ရာရအောင် တမင်သက်သက်လုပ်ဆောင်သော အပြုအမူများ ပါဝင်သည်။ လူမျိုးစု ရှင်းလင်းခြင်း ဟူသော ဝေါဟာရမှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တွန်းထုတ်မှု သို့မဟုတ် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက် အပြုအမူ၊ မုဒိန်းကျင့်ခြင်း စသဖြင့် မှတဆင့် နောက်ယှက်စော်ကားခြင်းဖြင့် လူများကို ဖယ်ရှားခြင်း သို့မဟုတ် ရွှေ့ပြောင်းစေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဤရာဇဝတ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများကို အသေးစိတ်ရှင်းပြထားသည့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံး ရေးမ သဘောတူညီချက် (<http://www.un.org/law/icc/index.html>) နှင့် <http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/romefra.htm>) တွင် ကြည့်ပါ။

ကာကွယ်ရန်တာဝန်ကို စကားလုံးများမှသည် လက်တွေ့အဖြစ် မည်သို့ ပြောင်းလဲနိုင်မည်နည်း။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ကာကွယ်ရန် တာဝန်ကို ပံ့ပိုးရန် လူအများသည် အလုပ်လုပ်လျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူမျိုးစု ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် လူသားမျိုးနွယ်စုကို ဆန့်ကျင်သော ရာဇဝတ်မှုများကို ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန်အတွက် ကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်လျက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် သံဓိဋ္ဌာန်ချထားသည်။ ယနေ့ထိတွင် မတူကွဲပြားသော ကမ္ဘာ့အစိတ်အပိုင်းများတွင် RtoP ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အလုပ်လုပ်နေသော လူထုလူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပညာရှင် အဖွဲ့အစည်းများအများအပြားရှိနေသည်။ ယင်းတို့တွင်-

- သြစတေးလျားနိုင်ငံ ဘရစ္စတီန်း ကွင်းစလန် တက္ကသိုလ် တွင် အခြေစိုက်သော ကာကွယ်ရန် တာဝန်အတွက် အာရှပစိဖိတ် စင်တာ (www.r2pasiapacific.org)
- အမေရိကန်နိုင်ငံ နယူးယောက်အခြေစိုက် ကာကွယ်ရန် တာဝန်အတွက် နိုင်ငံတကာ မဟာမိတ်အဖွဲ့ (ICRtoP) (www.responsibilitytoprotect.org)
- နယူးယောက်တွင်ပင် အခြေစိုက်သော ကာကွယ်ရန် တာဝန်အတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းဆိုင်ရာ စင်တာ (<http://globalr2p.org>) တို့ပါဝင်သည်။

ပိုမိုသိရှိလိုပါက ကျေးဇူးပြု၍ **the Asia-Pacific Centre for the Responsibility to Protect** (ကာကွယ်ရန် တာဝန်အတွက် အာရှ-ပစိဖိတ် စင်တာ) ကို ဆက်သွယ်ပါ။

www.r2pasiapacific.org

